

WELKOM BIJ HET WEBINAR

Het verschil maken voor gezinnen met meervoudige en complexe problemen

Mariska van der Steege

14 februari 2022

Expertisecentrum
Gezinnen met
meervoudige en
complexe problemen

KENNISWERKPLAATS
JEUGD FRIESLAND

Het verschil maken voor gezinnen met meervoudige en complexe problemen

Mariska van der Steege

14 februari 2022

Poll vraag 1

(Uitkomsten gebaseerd op de reacties van de deelnemers aan het webinar)

Met wie zijn we hier? Ik ben:

- Jeugd- en gezinsprofessional (zoals ambulante hulpverlener, pedagogisch medewerker, jeugdbeschermer etc) (66%);
- Onderzoeker (4%);
- Adviseur/beleidsmedewerker (3%);
- Teamleider/manager/leidinggevende (4%);
- Anders... (23%)

Poll vraag 2

(Uitkomsten gebaseerd op de reacties van de deelnemers aan het webinar)

In welk deel van de sector ben je werkzaam?

- Wijkteam/CJG/gemeentelijke loket (8%);
- Jeugdbescherming (GI, RvdK of VT) (2%);
- Jeugdhulpaanbieder (J&O, GGZ of LVB) (75%);
- Overig: onderzoeksinstituut, adviesbureau, etc. (14%)

Over welke gezinnen praten we?

Gezinnen met meervoudige en complexe problemen:

Een gezin van minimaal één ouder en één kind dat langdurig kampt met een combinatie van sociaal-economische en psychosociale problemen. Het is tot nog toe lastig gebleken om het gezin de juiste hulp te bieden: er is vaker hulp ingezet, zonder duurzaam resultaat. De betrokken hulpverleners vinden dat het gezin weerbarstig is voor hulp.

In deze gezinnen vaker sprake van een vorm van onveiligheid, vaker in aanraking met jeugdbescherming.

Waar ga ik het over hebben?

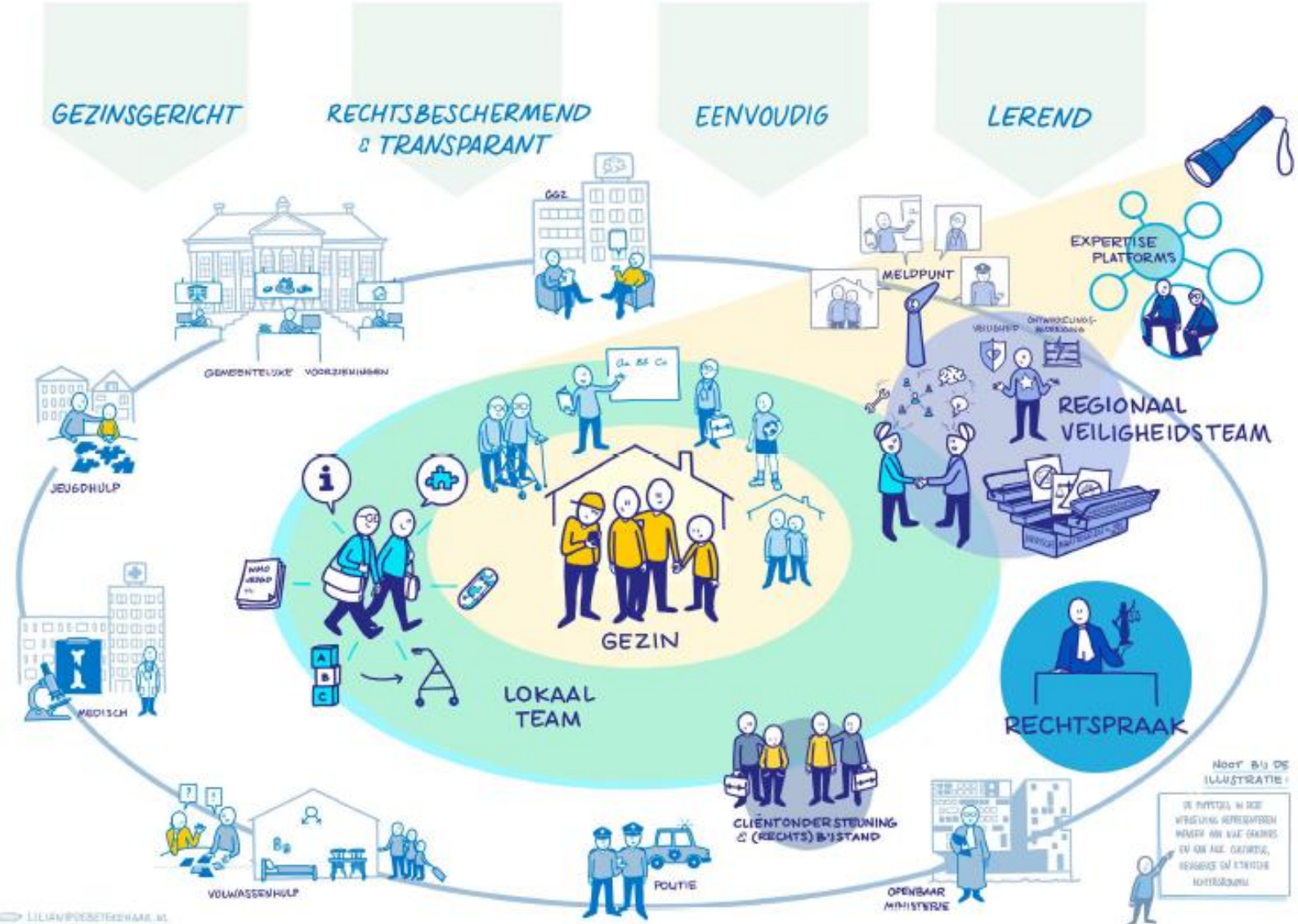
Hoofdvraag; Het verschil maken voor gezinnen met meervoudige en complexe problemen, hoe doe je dat?

1. De context is telkens in beweging, er komen nu grote veranderingen aan in de jeugdbescherming, welke zijn dat?
2. Wat betekent het eigenlijk, een professional zijn?
3. En ondanks al die veranderingen, welke aspecten zijn van belang in het denken en handelen van professionals?

Knelpunten in de huidige jeugdbescherming

1. Tekort aan persoon en hoog verloop;
2. Teveel schakels in de keten;
3. De achterliggende problematiek van gezinsleden krijgt te weinig aandacht;
4. De inzet van daadwerkelijke hulp duurt te lang;
5. Geen duurzame veiligheid

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Belangrijkste veranderingen

- Lokaal de basis: professional die blijft;
- Veiligheidsteam en andere expertise erbij halen (in plaats van 'verwijzen');
- Dichtbij, meedenken, samen optrekken, meedoen, hands on;
- Organisatorische consequenties en rechtsbescherming nog onderwerp van landelijk debat.

Wat is een professional?

- Een professional is een dienstverlener die zichtbaar kwaliteit wil leveren;
- Een professional zoekt actief een link met nieuwe kennis en ontwikkelingen, vertaalt die naar zijn/haar eigen praktijk;
- Een professional heeft diepgaande kennis en inzicht, verwerft hiermee autonomie en autoriteit;
- Het zijn van een professional is een keuze voor een manier van werken, een waarde, steeds beter willen worden in het vak.

Professionele identiteit

- Dat wat jou in je werk kleur geeft. Je professionele identiteit staat op het snijvlak van wie je bent en wat je doet, in welke werkomgeving je je werkt doet en welke ontwikkeling je hebt doorgemaakt.
- Vergt verkennen, onderzoeken van je professionaliteit: Waar ben je van? Wat kenmerkt jou? Waar ben je meer dan je collega's goed in? Waar wil je van zijn?

➤ Manon C.P. Ruijters et al. (2018). Mijn binnenste buiten. Werken aan je professionele identiteit. Deventer: Vakmedianet.

Waarmee maak jij als professional het verschil in gezinnen met meervoudige en complexe problematiek?

Een WORDLE aan de hand van de reacties van de deelnemers

Acht aspecten waarmee professionals het verschil maken

- 1) Wees mens en menselijk;
- 2) Vanuit verbinding positioneren;
- 3) Analyse, analyse, analyse;
- 4) Doelgericht en methodisch werken;
- 5) Samenwerken als team rond het gezin;
- 6) Wees transparant en navolgbaar;
- 7) Organiseer distantie;
- 8) Blijf leren en wordt beter.

1) Wees mens, wees menselijk

- Zoek nabijheid op;
- Werk bewust met zelfonthulling;
- Wees je eigen instrument!

2) Vanuit verbinding positioneren

- Relatie eerst! Ook met samenwerkingspartners;
- Onderlinge verbindingen: met alle gezinsleden, en andere partners (ook die behoeven contact);
- Vanuit die verbindingen tot verandering komen;
- Maak wrijvingen bespreekbaar;
- En soms: begrenzen, bijv. bij onveiligheid.

3) Analyse, analyse, analyse

- Analyse is niet hetzelfde als informatie verzamelen;
- Begrijpen wat er aan de hand is, verklarende analyse;
- Wat is kernproblemen, welke factoren spelen een rol, hoe blijft het in stand, wat zijn beschermende factoren?
- Met gezinsleden en alle andere betrokken, doe aan gezamenlijke beeldvorming;
- Gebruik instrumenten.

4) Doelgericht en methodisch werken

- Scherp: Waaraan werk je? Verandering of stabiel houden?
- Waar moet het naartoe, bijv. wanneer is de opvoedsituatie dusdanig veranderd dat de kinderen thuis kunnen blijven?
- Blijf scherp kijken en observeren: wat zie je, wat verandert er?
- Neem genoeg met kleine stappen: het wordt niet perfect, goed genoeg.

5) Werk samen als team rond het gezin

- ✓ *Regie is vloeibaar*, taakverdeling telkens opnieuw afspreken, ruis in de onderlinge communicatie en samenwerking bespreken.
- ✓ *Leg de informatie bij elkaar*, gedeeld beeld, laat de vraag van het gezin daarin leidend zijn.
- ✓ *Maak een gezamenlijke analyse* (Wat is er aan de hand? Hoe kijken we naar de problematiek?) en spreek een gezamenlijke strategie af, inclusief de verantwoordelijkheid/taken van gezinsleden zelf!
- ✓ *Stel de beoogde eindsituatie/doel vast*, laat dit je handelen sturen, en op basis van de resultaten die je wel/niet ziet bij de gezinsleden.
- ✓ *Doe dit ook in tijden van een crisisachtige situatie* die ad hoc handelen en 'brandjes blussen' oproept.

6) Wees transparant en navolgbaar

- Bewustzijn: Wat betekent wat ik zeg en doe voor de ander, hoe komt het over, welk effect zie ik bij de ander? Wat doe ik dat voor deze reactie zorg?
- Probeer de ander te begrijpen;
- Ga uit van het toestemmingsvereiste, en weet wanneer en waarom je daar van af gaat wijken.
- Jezelf uitspreken, wees het voorbeeld.

7) Organiseer distantie

- Regelmatig: afstand nemen, 'van afstandje kijken';
- Laten bevragen, kritisch mee laten kijken, reflecteren;
- Steunstructuur voor bedoeld, kan allerlei vormen hebben: werkbegeleiding, gedragswetenschapper, casuïstiekbespreking, intercollegiale consultatie.

8) Leer bij en wordt beter

- Reflecteer regelmatig: wat gaat goed, waar wil ik beter in worden?
- Kijk eens terug in een casus: wat is er gebeurd, wat werkte, wat kan beter? We kunnen leren van het verleden!
- Vraag feedback! Aan gezinsleden, interne en externe collega's, bijv. met vragenlijsten;
- Lees, school jezelf bij met telkens de vraag: hoe kan ik dit toepassen in de gezinnen waarmee ik werk?
- Onderken dat je het soms niet weet, leren start bij niet-weten.

Tot slot

LIFE ISN'T ABOUT
WAITING FOR THE
STORM TO PASS.
IT'S ABOUT LEARNING
HOW TO DANCE
IN THE RAIN...

-VIVIAN
GREENE

Dank voor jullie interesse 😊!

CONTACTGEGEVENS:

Mariska van der Steege (*Advies Verandering Projectleiding in het sociaal domein*)

info@mariskavandersteege.nl

Expertisecentrum Gezinnen met Meervoudige en complexe problemen

Jana Knot-Dickscheit (*hoofd, Universitair Hoofddocent, GZ-psycholoog*)

j.knot-dickscheit@rug.nl

Kenniswerkplaats Jeugd Friesland

Alona Labun (*coördinator*)

labun.a@jeugdhulpfriesland.nl

Expertisecentrum
Gezinnen met
meervoudige en
complexe problemen

KENNISWERKPLAATS
JEUGD FRIESLAND